

OSNOVNA ŠOLA ŠOŠTANJ
Koroška cesta 7, 3327 Šoštanj

MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

RAZISKOVALNA NALOGA

ŠOLSTVO V ŠOŠTANJU MED VOJNAMA

Tematsko področje: ZGODOVINA

Avtorici:

Leja Jelenko, 8. razred

Eva Kučiš, 8. razred

Mentorica:

mag. Aleksandra Gačić, univ. dipl. prof. zgo. in slov.

Šoštanj, 2011

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Šoštanj.

Mentorica: mag. Aleksandra Gačić, prof. zgo. in slov.

Datum predstavitve:

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

II

- ŠD Osnovna šola Šoštanj 2011
- KG Šoštanj/Šaleška dolina/osnovna šola/meščanska šola/srednja šola/vrtec
- AV JELENKO, Leja, KUČIŠ, Eva
- SA GAČIĆ, Aleksandra
- KZ 3320 Velenje, SLO, Koroška 62 a
- ZA Šolski center Velenje, Medpodjetniški izobraževalni center
- LI 2011
- IN ŠOLSTVO V ŠOŠTANJU MED OBEMA VOJNAMA
- TD Raziskovalna naloga
- OP IV, 44 s., 7 fotog.
- IJ SL
- JI SL
- AI Delo obravnava šolstvo v Šoštanju med obema vojnama. V ospredju je predvsem položaj šol v tistem času (1918–1939), pomembne osebe, ki so pripomogle, da so se otroci lahko na čim lažji način izobraževali, in šole, ki so takrat delovale. Podatke so črpani iz knjig, iz šolske in mestne knjižnici v Šoštanju ter iz Šolske kronike, ter časnikov, ki so izhajali v takratnem času, predvsem iz *Jutra* in *Učiteljskega tovariša*. Delo je omejeno na Šoštanj. Ker pa je Šoštanj tudi del Šaleške doline, je na začetku leta omenjena. Zajeti so tudi splošni podatki iz celotne Slovenije. Tako raziskovalna naloga obsega splošni zgodovinski pregled od samih začetkov šolstva v Šaleški dolini. Temu sledi jedrni del, ki obravnava dogajanje v šolstvu v Šoštanju za omenjeno obdobje, temu pa sklepni del in ugotovitve.

KAZALO	III
Ključna dokumentacijska informacija	II
Kazalo	III
Kazalo fotografij	IV
1 UVOD	1
2 PREGLED OBJAV	2
3 METODOLOGIJA	3
4 IZSLEDKI IN RAZPRAVA	4
4.1 Začetki šolstva v Šoštanju	4
4.2 Šola v Šoštanju in okolici od 1918 do 1939	14
4.3 Meščanska šola	33
4.4 Vrtec	35
4.5 Društvo Šola in dom	35
4.6 Srednješolsko izobraževanje	38
5 SKLEP	40
6 POZETEK	41
7 ZAHVALA	42
9 VIRI IN LITERATURA	43

KAZALO FOTOGRAFIJ	IV
Slika 1: Blaž Kocen	6
Slika 2: Ravnatelj Alojzij Trobej	9
Slika 3: Ivan Smolnikar	16
Slika 4: Nova šola v Ravnah pri Šoštanju	29
Slika 5: Nova šola v Topolšici	29
Slika 6: Roditeljski list	36
Slika 7: Fotografija knjige, v kateri je zapisana zapisnega dijakov narodnih šol Dravske banovine, izrečena na grobu kralja Aleksandra leta 1934	37

1 UVOD

Izobraževanje je za današnji čas zelo pomembno. Izobražujejo se vsi otroci, saj je osnovna šola obvezna, za nadaljevanje pa se odločamo sami (odloči se jih velika večina). V preteklosti pa ni bilo tako. Bolj kot šolanje in izobraževanje otrok je bilo pomembno delo. Nekateri voditelji (Marija Terezija) so poskrbeli, da je šolstvo počasi pronicalo v ospredje. Tako so v vseh večjih, kot tudi manjših mestih, ustanovili prve šole.

V dogovoru s profesorico Aleksandro Gačić sva raziskovali šolstvo v mestu Šoštanj med obema vojnama, zato sva se obrnili v to smer. Med najpomembnejše ljudi, ki so poskrbeli za boljše razvijanje šolstva v Šoštanju, lahko štejemo Petra Mussija. Čeprav bi moral biti poklic učitelja časten in dobro plačan, temu ni bilo tako. Morali so prositi denar od vrat do vrat, po upokojitvi pa so postali berači. Poleg šole v Šoštanju pa so delovale tudi: šola v Topolšici, Zavodnjah, Ravnah, vrtec v Šoštanju ter srednje šole.

2 PREGLED OBJAV

Šolstvo v Šoštanju med obema vojnama je dokaj slabo raziskano, a se drobce kljub temu da poiskati pri nekaterih avtorjih, kot sta Franc Hribernik in Tone Ravnikar. Seznam objav, pomembnih za pričujočo raziskovalno nalogo, je naveden v naslednjih vrsticah.

1. Gačić, Aleksandra, Knjižnice v kulturnem življenju Šaleške doline med vojnama, v: Knjižnice na Šaleškem, Zbornik ob 75-letnici Knjižnice Velenje, Knjižnica Velenje, Velenje 2009.
2. Hribernik, Franc, Mesto Šoštanj, Zgodovinski opis, ur. Tone Ravnikar, Občina Šoštanj, Šoštanj, 1998.
3. Natek, Matjaž, 190 let v Šoštanju: zapis iz šolske kronike v nadaljevanjih, v: Šaleški rudar, 23. marec 1967, let. 2, št. 6, str. 7.
4. Ravnikar, Tone, Oris zgodovine osnovnega šolstva v šaleški dolini do prve svetovne vojne, v: 30 let, Center srednjih šol Titovo Velenje, CSŠ Titovo Velenje, Velenje 1989.
5. Stres, Gvido, Oris zgodovine strokovnega šolstva v Šaleški dolini, v: 30 let, Center srednjih šol Titovo Velenje, CSŠ Titovo Velenje, Velenje 1989.

3 METODOLOGIJA

Delo je zasnovano kot teoretična raziskovalna naloga z uporabo opisne in zgodovinske metode dela.

V prvem koraku gre za iskanje literature in virov: pregled gradiva v knjižnicah, na internetu ter pregled člankov v časnikih Jutro in Učiteljski tovariš v obdobju med vojnama.

Drugi korak zajema zbiranje podatkov: prebiranje literature in sprotno izpisovanje gradiva in dokumentiranje.

V zaključnem koraku gre za obdelavo podatkov in oblikovanje teksta.

4 IZSLEDKI IN RAZPRAVA

4.1 ZAČETKI ŠOLSTVA V ŠOŠTANJU

Ker je Šoštanj del Šaleške doline, je vsaj v uvodu potrebno iskati začetke šolstva v vsej omenjeni dolini. Tako je mogoče temelj prvega šolstva iskati že pred 400 leti, in sicer v času protestantizma. To pa seveda ne pomeni, da izobraževanje ni potekalo že prej. Tako so že v srednjem veku obstajale župnijske, samostanske in stolne šole, a žal za Šaleško dolino ni ohranjenih virov.¹

Šaleška dolina je bila eno izmed središč protestantizma na Štajerskem. Ker pa so protestanti želeli, da bi ljudje sami znali brati sveto pismo, je bilo potrebno ustanoviti šole, kjer bi se branja tudi naučili. Tako je bila med mnogimi protestantskimi osnovnimi šolami ena ustanovljena tudi v Velenju. A ker je bil protestantizem preganjan in do srede 17. stoletja zatrt tudi v Šaleški dolini, je z njim za skoraj dvesto let izginilo tudi šolstvo.²

Razmere pa so se spremenile z nastopom Marije Terezije. Namreč, na njeno pobudo je bil sprejet prvi zakon v Evropi, ki je določal obvezno osnovno šolanje. Tako so nastale trivialke, normalne šole in glavne šole. V naših krajih, ki so bili kmetijski, se je razvila le trivialna šola, na kateri je poučeval samo eden učitelj, šolo pa je nadzoroval duhovnik. Takrat so otroci šolo obiskovali od 6. do 12. leta, in sicer na dveh stopnjah. V šoli so se učili brati, pisati in računati, glavni predmet pa je bil verouk.³ V Šolski kroniki je zapisano, da je leta 1774 izšel *Splošni šolski red za nemške normalne, glavne in trivialne šole v vseh c. kr. dednih deželah*, po katerem naj bi bila v manjših mestih in trgih ter pri župnijskih cerkvah in večjih podružnicah navadna osnovna ali trivialna šola.⁴ Edina takšna šola v naših krajih je bila ravno v Šoštanju, ki jo je odprl Janez Roser⁵ leta 1777, kar mu je moral dovoliti šoštanjski župnik Frančišek Ksaver Ettl. Šola je stala poleg cerkve sv. Mihaela. Seveda pa so si šolanje lahko

---

¹ Tone Ravnikar, *Oris zgodovine osnovnega šolstva v šaleški dolini do prve svetovne vojne*, v: 30 let, Center srednjih šol Titovo Velenje, CSŠ Titovo Velenje, Velenje 1989, str. 15.

² Ravnikar, str. 16–18.

³ Prav tam, str. 18–19.

⁴ Šolska kronika Šoštanj 1, *Zgodovinski razvoj osnovne šole v Šoštanju*.

⁵ ROSER, Janez, učitelj, cerkovnik in organist. Poučeval od leta 1799 do leta 1807.

privoščili le premožnejši. Učitelju Roserju je proti koncu pomagal njegov sin Frančišek. Leta 1807 je bila namesto stare na glavnem trgu zgrajena nova. Kakovost šol v takratnem času pa ni bila ravno zavidanja vredna, saj so bili učitelji zelo slabo plačani.⁶

Položaj šol pa se je poslabšal, ko je prenehal veljati zakon Marije Terezije in je bil leta 1805 sprejet nov šolski zakon.⁷ Nov zakon se je imenoval *Politična šolska ustava*, pri pripravi zakona pa sta pomembno vlogo igrala brata Anton⁸ in Jožef Špendov⁹ iz Mošenj na Gorenjskem, pedagoga in reformatorja šolstva v avstrijskih deželah. Z zakonom so poudarili vzgojno vlogo verstva in uvedli cerkveno nadzorstvo. Uvedene so bile ponavljane nedeljske šole za šolarje, ki so že končali obvezno šolanje.¹⁰ Učitelji so bili še vedno slabo plačani, še več, za denar so morali prositi od hiše do hiše. Ko so se upokojili, pa so postali občinski reveži in so beračili. A to razvoja osnovne šole ni ustavilo.¹¹

Na razvoj šolstva pa so vplivale tudi Ilirske province (1809–1813), ko so Francozi pri nas uvedli enotno osnovno šolo, imenovano *ecole primaire*. V teh šolah je imela slovenščina večjo vlogo kot v prejšnjih obdobjih. Takrat so delovale tudi nižje gimnazije in liceji. Med Slovenci je bil takrat pomemben Valentin Vodnik, ki je bil prvi ravnatelj ljubljanske *ecole primaire* in gimnazije. Napisal je veliko slovenskih učbenikov.¹²

Razvoj osnovnih šol se je razmahnil po letu 1835, ko so nastale številne šole v Šaleški dolini, med katerimi pa je kot največja ostala ravno šoštanjska. Ko se je le-ta preselila na glavni trg, se je njen položaj izboljšal, leta 1807 pa je Jožef Ignacij Wegusch zapustil nekaj dediščine šoštanjskemu učitelju, in sicer Petru Mussiju.¹³

---

⁶ Ravnikar, str. 18–19.

⁷ Prav tam, str. 19–20.

⁸⁸ ŠPENDOV, Anton (22. maj 1739, Mošnje–30. maj 1813, Dunaj), reformator šolstva, teološki pisatelj. Anton Špendov, <http://nl.ijs.si:8080/fedora/get/sbl:3143/TEI/>, 21. februar 2011, 9.57 h.

⁹ ŠPENDOV, Jožef (24. januar 1757, Mošnje–16. januar 1840, Kirnberg), reformator avstrijskega šolstva. Jožef Špendov, <http://nl.ijs.si:8080/fedora/get/sbl:3144/TEI/>, 20. februar 2011, 10.03 h.

¹⁰ Zgodovina šolstva v Sloveniji, http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_%C5%A1olstva_v_Sloveniji, 20. februar 2011, 9.53 h.

¹¹ Ravnikar, str. 19–20.

¹² Zgodovina šolstva v Sloveniji.

¹³ Ravnikar, str. 27.

Slika 1: Blaž Kocen¹⁴

Pred Mussijem so na šoštanjski šoli poučevali naslednji učitelji: že omenjena Janez Roser in njegov sin, Luka Kaschpret (1813–1815), Felicijan Alojzij Engelberth (1815–1817), Jane Brolich (1817–1818), spet F. A. Engelberth (1818–1822) in Peter Mussi,¹⁵ ki mu je v letih 1854 in 1857 pomagal njegov sin Viljem. Ko se je po letu 1822 število otrok začelo povečevati in je šola leta 1859 postala dvorazredna, so na njej poučevali: Karel Kallinger (1859), Jože Četina (1859–1865), Jakob Karel Budna (1865–1867), Pavel Maček (1867–1868) in Anton Hren (1868–1870).¹⁶ Znano pa je, da je v Šoštanju deloval kaplan Blaž Kocen¹⁷ (1847–1849), profesor prirodoslovnih ved, znan tudi kot slaven zemljepisec.

---

¹⁴ Blaž Kocen, http://sl.wikipedia.org/wiki/Bla%C5%BE_Kocen, 14. februar 2011, 13.57 h.

¹⁵ MUSSI, Peter (1799–1875), učitelj. 1818 je končal tečaj za učitelje v Celju. 1823–1872 je poučeval v Šoštanju. Sestavil je več učbenikov za nedeljske šole, med njimi abecednik *Navod za branje za mladost nedeljskih šol* (1832); v njem je pouk branja in pisanja priredil črkovalni ali glaskovalni metodi in bil tako med prvimi zagovorniki te metode. S poglavjem o umnem kmetovanju (obdelovanju zemlje, čebelarstvu, svilarstvu, sadjarstvu, travništvu in gozdarstvu) je sodeloval pri knjigi Antona Martina Slomška *Ponovilo potrebnih nauk za nedeljske šole* (1854).

Osebnosti, Veliki slovenski biografski leksikon, Od M do Ž, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2008, str. 741.

¹⁶ Ravnikar, str. 27.

¹⁷ KOCEN, Blaž (1821–1871). Rodil se je v skromni podeželski družini na Hotunju pri Ponikvi. Po letu 1848 je postal gimnazijski učitelj v Celju in Ljubljani. Kmalu se je preselil v Gorico. Leta 1858 se je preselil v Olomouc, kjer je sodeloval predvsem z lokalnim založnikom Eduardom Hoelzlom. Lahko ga imenujemo za najpomembnejšega avtorja didaktičnih učil za geografijo v drugi polovici 19. stoletja v Avstriji. Umrl je 29. maja 1871 na Dunaju, kamor se je preselil leto pred tem, s kartografsko skico v roki. V svojih delih je poskušal združiti uporabnost, ekonomičnost, preglednost in znanstvene novosti. Pokazal pa je tudi slovensko narodno zavest. Blaž Kocen, http://sl.wikipedia.org/wiki/Bla%C5%BE_Kocen, 14. 2. 2011, 13.57 h.

Omenjeni profesor je nekaj let kasneje izdal atlas za srednje in osnovne šole, ki je bil v uporabi kar 100 let.¹⁸

Med znanimi učenci so bili usnarji Vošnjaki, ki so bili tako premožni, da so lahko svoje otroke šolali. Tako sta se šolala Mihael¹⁹ in Josip.²⁰ Josip je zapisal, da je v njegovem času bilo le pet dijakov, ki so lahko nadaljevali šolanje, in sicer Josip z bratom Mihaelom, graščakov sin Ferdinand Mayr, Eder in nek Zapušek. Ostali Vošnjakovi otroci so obiskovali nižjo šolo v Šoštanju.²¹

V Šoštanju pa je delovala tudi nedeljska šola, za vse učence, ki zaradi oddaljenosti niso mogli obiskovati rednega pouka. Leta 1869 pa je bila ustanovljena tudi šola v Zavodnjah, za katero je postavil temelje g. Miklavž, ki je leta 1856 dvakrat na teden otroke poučeval verouk. Nasledil ga je Franc Mak de Paula, in sicer do leta 1864. Otroke pa je učil tudi računati, pisati in brati. Nato so sledili še učitelj Božidar Pogelšek, Franc Kenn in Jožef Sever. Leta 1881 je bila v Zavodnjah ustanovljena redna šola.²²

---

¹⁸ Anton Sore, Velenjska kotlina včeraj in danes, Občinski ljudski odbor Šoštanj, Celje 1963, str. 38.

¹⁹ VOŠNJAK, Mihael (1837–1920), gospodarstvenik, politik. Tehniko je študiral v Gradcu in na Dunaju, kjer je 1857 diplomiral. Do 1880 je služboval na postajah južne železnice in na železniškem inšpektoratu v Gradcu, nato je v Celju in okoliških krajih sodeloval pri ustanavljanju hranilnic in posojilnic, 1883 pri ustanovitvi Zveze slovenskih posojilnic. Pisal je o gospodarskih in narodnostnih vprašanjih, 1884–1889 je izdajal mesečnik Zadruga, 1884–1896 je bil poslanec v deželnem, 1885–1897 pa v državnem zboru. Pred 1. svetovno vojno je v Gorici sodeloval pri ustanovitvi časopisa Veda. Od 1915 je živel v Švici.

Osebnosti, Veliki slovenski biografski leksikon, Od M do Ž, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2008, str. 1284.

²⁰ VOŠNJAK, Josip (1834–1911), politik, pisatelj, zdravnik. 1858 je doktoriral iz medicine na univerzi na Dunaju. Kot zdravnik je služboval v Šoštanju, Kranju, 1861–1870 v Slovenski Bistrici, 1872–1895 v Ljubljani, kjer je bil primarij v prisilni delavnici; zavzemal se je za gradnjo nove deželne bolnišnice v Ljubljani in za ureditev zdravniškega pokojninskega sklada. 1867–1878 je bil poslanec v Štajerskem deželnem zboru, kjer je zagovarjal jezikovno enakopravnost in Zedinjeno Slovenijo; 1873–1885 v državnem zboru, kjer se je zavzemal za ustanovitev gimnazije na Ptuju in vinarske šole v Mariboru, za pravico do slovenščine v srednjih šolah in splošno volilno pravico; 1877–1895 v kranjskem deželnem zboru in 1878–1895 edini slovenski deželni odbornik na Kranjskem. Bil je med ustanovitelji *Slovenskega naroda* in vodilni politik iz tabora mladoslovencev. V krajih, kjer je služboval, je ustanovil narodna društva, kot govornik nastopil na taborih v Ljutomeru, Žalcu, Šempasu, Vižmarjah in Ormožu. Bil je tudi predsednik Slovenskega pisateljskega društva. Pisal je politična besedila, objavil prispevke o zdravstvu, agrarnem vprašanju, zadrugah, vinarstvu in hranilništvu, pisal je tudi drame (*Lepa Vida*, 1893; *Dr. Dragan*, 1894), komedije (*Ministrovo pismo*, *Pene*, *Svoji k svojim*, vse 1889), pripovedna dela, mdr. roman *Pobratimi* (1889), pomembni so njegovi spomini I–II (1905, 1906)

Osebnosti, Veliki slovenski biografski leksikon, Od M do Ž, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2008, str. 1283–1284.

²¹ Miran Aplinc, Vošnjaki, industrialci iz Šoštanja, Zavod za kulturo Šoštanj, Šoštanj 2005, str. 54–55.

²² Ravnikar, str. 27–28.

Med učitelji v Šoštanju pa je bil najpomembnejši Peter Mussi, ki je v Šoštanj prišel leta 1822, ko je tudi začel poučevati. Leta 1827 je dobil naziv vzorni učitelj, nato pa še naziv nadučitelja. Vodstvo šole pa je v druge roke predal 27. marca 1873. Od samega začetka je v šoli uporabljal oba jezika – nemškega in slovenskega, zaradi česar pa je nemalokrat imel težave z nekaterimi Šoštanjčani. Poučeval je tako otroke kot tudi odrasle. Izdal je knjigo *"Navod za nedeljske šole. Kako je treba učiti."*, sodeloval je tudi pri štirih Slomškovih šolskih knjigah. Za Šoštanj je bil pomemben tudi zaradi organiziranja knjižničarstva, ustanovil je tudi šolsko hranilnico.²³ Kot učitelja so ga cenili tudi Vošnjaki, zlasti sin Josip. Vpliv učitelja je bil zelo pomemben za nadaljnjo življenjsko pot, saj je Mussi dajal nasvete staršem in otrokom: *"... naj se le izučijo kake obrti in se razgledajo po svetu, tudi če bodo ostali na kmetiji, naj se ne prepuščajo malodušju in potrnosti ob neuspehih." "Vunder pa če ravno tu in tam eno drevo odleti, ne bodem jenjal po mnogih skušnjah sadonosnic rediti. Saj tudi vas sto učencev učim in zna biti, da se jih komaj deset izobrazilo bode, kakor želimo, vunder še zato šole ne bomo poderli."*²⁴

V času, ko je poučeval Peter Mussi in leta 1827 bil imenovan za vzornega učitelja, se je šola preimenovala v vzorno šolo, kamor so hodili poslušat učiteljski pripravniki, da si pridobijo izkušnje s poučevanjem. Takšno ime je šola nosila do leta 1855, ko je dobila naziv župna vzorna šola.²⁵

Za šolsko leto 1886/87 lahko iz *Popotnikovega koledarja za slovenske učitelje* razberemo naslednje podatke o šolskem okraju Šoštanj:

- V Šoštanju je delovala trirazrednica, ki je imela 323 učencev. Poučevali pa so: nadučitelj Franc Hernaus (roj. l. 1839 v Podčetrtku), učitelj Horvat Kaspar (roj. l. 1849 v Kropu) in podučiteljica Fani Zakrajšek (roj. l. 1852 v Ljubljani).
- V Topolšici je delovala enorazredna nova osnovna šola, kjer je poučeval učitelj Miha Ratej (roj. l. 1859 v Prihovi).
- V Zavodnjah so imeli enorazrednico s 64 učenci, poučeval pa je učitelj Janez Smolnikar (roj. l. 1862 v Celju).²⁶

---

²³ Ravnikar, str. 28–30.

²⁴ Aplinc, str. 54–55.

²⁵ Šolska kronika Šoštanj 1.

²⁶ Miha J. Nerat, Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1887, Maribor, 1887, str. 35.

14. maja 1869 je bila z avstrijskim šolskim zakonom tudi na slovenskih tleh vpeljana obvezna osemletna osnovna šola.²⁷ Uvedena sta bila dva tipa ljudskih šol, in sicer ljudska šola in meščanska šola. Šole so trajale tri leta, učenci pa so ob zaključku dobili strokovno izobrazbo obrtne, kmetijske in trgovske smeri.²⁸ Nato je število šol samo še naraščalo. Nekatere otroke, ki so bili zelo oddaljeni, ni bilo mogoče poučevati. To težavo so skušali, na primer v Ravnah, odpraviti s potujočim učiteljem, a so se kljub temu ni obneslo. Vsekakor pa se je izboljšalo denarno stanje učiteljev.²⁹

Na šoli v Šoštanju so poleg omenjenih Petra Mussija in Antona Hrena poučevali Valentin Brence (1873) kot nadomestni učitelj; Franc Belc (1870); Ignacij Cizelj (1870–1873); Tomaž Kunstič (1873–1875); Gašper Horvat (1876–1910); Franc Hernaus (1873–1905), kot nadučitelj; Milka Novak (1905); Alojzij Trobej³⁰ (1906–1925), kot nadučitelj in kasneje kot šolski upravitelj; Martin Vrečko (1910–1918). Zaradi številčnosti šoloobveznih otrok pa je šola leta 1873 postala trirazredna. Prvi učitelj, ki je poučeval tretji razred, je bil Josip Mihelič (1873), nato pa še Franc Škoflek (1874–1875), Matilda Travnicek (1875–1877), Franciška Zakrajšek (1877–1886), Marija Schuller (1886), Ivan Kramer (1887–1893), Ivan Brinšek (1893–1897), Ivan Šumljak (1897–1899) in Ivan Koropec (1899–1919).³¹

---

²⁷ Ravnikar, str. 32–34.

²⁸ Zgodovina šolstva v Sloveniji.

²⁹ Ravnikar, str. 32–34.

³⁰ TROBEJ, Alojzij – Rojen 20. junija 1861. Osem let je delal v Rečici ob Savinji, potem se je zaposlil kot upravitelj v Šentilju pri Velenju, kjer je živel 18 let. Leta 1906 je po upokojitvi šolnika Hernausa prevzel vodstvo narodne šole v Šoštanju, ki jo je vodil 19 let. Bil je dober sadjar in čebelar. Leta 1925 je bil odlikovan z redom sv. Save IV. Stopnje. Bil je častni meščan Šentilja in Šoštanja. Njegovemu zgledu so sledili tudi njegovi otroci, hčerki Marica in Cilka sta postali učiteljici, sin Jože pa je bil strokovni učitelj na meščanski šoli. Iz Šoštanja, *Jutro*, 20. avgust 1929, št. 193, str. 4.

³¹ Ravnikar, str. 37–38.

Slika 2: Ravnatelj Alojzij Trobej³²

Zaradi prostorske stiske pa so v Šoštanju 3. maja 1887 vendarle odprli novo šolsko poslopje, ki je imelo pet učilnic. V šolskem letu 1888/89 je šola postala celo štirirazredna in s tem dobila novega učitelja Franca Gostinčarja (1888–1894). Za njim je prišla učiteljica Terezija Lukman (1894–1922). Že naslednje leto je šola dobila še peti razred, poučevati pa je začel Ivan Lukman³³ (1899–1922). Ker se je število otrok še večalo, je šola dobila še vzporednico prvemu razredu, za novega učitelja pa je bil postavljen Anton Narat (1902–1909), ki ga je nasledil Miloš Tajnik³⁴ (1909–1927). A ker so ustanovili še šesti razred, so nekateri učenci pouk obiskovali v hiši posojilnice na glavnem trgu, pozneje pa v vili Prode. Prvi učitelj v novem razredu je bil Maks Hočevar (1905–1908), sledila sta mu Frančiška Bizjak (1908–1909) in Emilija Jurkovič (1909–1920). Nekakšno podružnico v Ravnah so ustanovili v gostilni kmeta Jazbeca, zato je bil pouk tam skoraj nemogoč, pa tudi učitelj Jakob Vrečko (1899–1926) naj ne bi nikoli hodil tja poučevat.³⁵

Poleg že obstoječih šol so v okolici Šoštanja bile ustanovljene še sledeče šole: Zavodnje (1881), Plešivec (1878), Topolšica (1886), Ravne (1899), Bele vode (1905) in druge. Šolo v Belih vodah je vodil župnik Anton Šorn. Prvi učitelj v Zavodnjah je bil Ivan Smolnikar,³⁶ ki je poučeval kar 41 let. Prvi učitelj v Plešivcu je bil Anton Sket, šola pa je do druge svetovne

---

³² Ravnatelj Alojzij Trobej, *Jutro*, 26. avgust 1932, št. 198, str. 3.

³³ LUKMAN, Ivan (25. 12. 1876, pri Sv. Juriju ob Taboru–15. 9. 1937, Maribor), učitelj. Obiskoval je gimnazijo v Celju, nato pa učiteljski študij v Mariboru, kjer je leta 1899 maturiral. Učiteljsko službo je začel v Šoštanju, kjer je služboval do leta 1922. V Šoštanju je ustanovil Sadjarsko in vrtnarsko ter čebelarstvo podružnico. Bil je soustanovitelj šoštanskega Sokola. Aktivno je sodeloval pri Olepševalnem društvu in pri Slovenskem planinskem društvu. Aktiven pa je bil tudi pri učiteljskem društvu. V okviru čitalnic je večkrat nastopal kot igralec in režiser. Po prihodu v Maribor je bil imenovan za upravitelja III. deške šole, kjer je deloval do upokojitve. Bil je predsednik mariborskega učiteljskega društva. Svoje moči pa je posvetil Društvu za zaščito mladine. Bil je tudi odbornik Učiteljskega doma in njegov podpornik.

Ivan Lukman, *Učiteljski tovariš*, 16. september 1937, let. 77, št. 28, str. 3.; Dva jubileja, *Učiteljski tovariš*, 21. januar 1937, let. 77, št. 2, str. 2.

³⁴ O njegovem odhodu iz Šoštanja so pisali tudi v časniku *Jutro*, ko je bil imenovan za šolskega upravitelja v Slovenski Bistrici, julija 1927.

Šoštanj, *Jutro*, 24. julij 1927, št. 173, str. 12.

³⁵ Ravnikar, str. 38–39.

³⁶ SMOLNIKAR, Ivan (1862–1936). V Mariboru je končal šolanje na učilišču. Najprej je delal v Sv. Janžu pri Vinski gori, nato pa v Razborju. Leta 1882 se je zaposlil v Zavodnjah pri Šoštanju.

Ivan Smolnikar, *Jutro*, 14. februar 1936, št. 37, str. 3.

vojne ostala enorazredna. Plešivčani se radi pohvalijo, da je na njihovi šoli učil tudi pesnik Anton Aškerc (1894–1898). Prvi učitelj v Topolšici je bil Mihael Ratej, šolo pa so obiskovali tudi otroci iz Florjana.³⁷ Za takratnega predsednika krajevnega šolskega sveta je bil imenovan Jože Hrastnik.³⁸

Šole pa so se zaradi številnih Nemcev srečevale z mnogimi težavami, kar je občutila zlasti šoštanjska šola. Namreč, zakon je omogočil uporabo slovenščine, s čimer se šoštanjski Nemci niso strinjali. Zato je moral šolski svet sprejeti, da se bo od petega razreda naprej učni jezik nemščina, do takrat pa oba jezika. Šola je dobila tudi nove predmete, in sicer risanje, petje, telovadbo, ženska ročna dela, zemljepis, zgodovino, priroodopis in prirodoslovje.³⁹

Prva učiteljica za ženska ročna dela je bila Roza Valentinič (1873–1878), nato Matilda Pušnik (1887–1899), Klarinda di Conta (1889–1890), Marija Verbič (1891–1897), Ema Kranjc (1897–1905), Gabrijela Gabrovec (1905–1912) in Marica Trobej (1912–).⁴⁰

Slovensko prebivalstvo se je takrat balo tudi vpliva zasebne nemške ljudske šole nemškega šolskega društva Schulverein, ki so jo odprli leta 1903, pred njo pa tudi nemški vrtec društva Südmark. Seveda sta oba delovala le do konca prve svetovne vojne, ko so se Slovenci odločili za novo državo – Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.⁴¹ Nemška šola je ob odprtju imela en razred, leta 1905 je dobila drugega in leta 1911 tretjega. Ko so leta 1918 ugotovili, da je le 11 otrok nemške narodnosti, je vlada v Ljubljani to šolo seveda zaprla. Vsi učenci nemške šole so morali pouk začeti obiskovati v slovenski osnovni šoli.⁴²

Šolski svet je nastal 3. februarja 1870. Njegov prvi načelnik je bil Franc Neckerman, zdravnik v Šoštanju. V krajevnem šolskem odboru so bili še učitelj Peter Mussi, župnik Anton Sotelšek, gostilničar Mihael Golob, Janez Scharner, Andrej Sotelšek in Karl Herman, Marko Slivnik in Jakob Golob. Leta 1927 pa so krajevne šolske svete ukinili in ustanovili krajne šolske odbore, katerih predsednik je bil župan občine, v kateri je deloval. Prvi predsednik je

---

³⁷ Ravnikar, str. 34–36.

³⁸ Nova šola v Topolšici, *Jutro*, 1. oktober 1936, št. 227, str. 3.

³⁹ Ravnikar, str. 36.

⁴⁰ Šolska kronika Šoštanj.

⁴¹ Ravnikar, str. 39, Šolska kronika Šoštanj.

⁴² Šolska kronika Šoštanj.

bil šoštanjski župan Franc Vrečko. 6. oktobra 1928 je občina pod županom dr. Franom Mayerjem imenovala nov šolski odbor, ki so ga sestavljali Anton Arzenšek, paznik v tovarni, Matko Zalar, lesni trgovec, Franc Vrečko, trgovec, in Franc Hliš, posestnik. 6. januarja 1929 je kralj Aleksander ukinil ustavo in poleg drugih ukinil tudi občinske odbore. Tako je veliki župan mariborske oblasti imenoval še enkrat vse imenovane in za šoštanjsko okolico imenoval Franca Tajnška, posestnika v Lokovici.⁴³

Marca 1897 je bila ustanovljena tudi enorazredna šola v Skornem, in sicer v stanovanju kmeta Hribernika. Prvi učitelj te šole je bil Jurij Pilih.⁴⁴

Po letu 1918 so se ljudske šole preimenoval v osnovne šole, opuščena pa je bila nemščina in namesto nje vpeljana srbohrvaščina. V Šoštanju je bila ukinjena "trirazredna nemška šulferjanska šola", ki jo je nadomestila slovenska. 3. januarja 1919 je dobila paralelki k drugemu in tretjemu razredu. Poučevali so naslednji učitelji: Ivan Šumljak, Martin Vrečko, Jurij Vreže, Srečko Robinščak, Josip Kotnik, Franc, Natalija Hauke in Leopoldina Kostanec. Od leta 1921 so odprli še vzporednico k četrtemu razredu in nastavili učiteljico Avgusto Janežič.⁴⁵ Leta 1927 je šola dobila vzporednico k petemu razredu, kjer je poučevala Marija Selak-Močnik, in drugo vzporednico k prvemu razredu, kjer je poučevala Hedvika Fohn. Ker je šolski upravitelj od leta 1927 poučeval tudi v razredu, ga je nadomeščala Marija Ingolič (1927–1928), od leta 1928 pa Jurij Vreže.⁴⁶

Leta 1912 so v Topolšici odprli novo šolo. V Topolšici do takrat še ni bilo nobene šole, učenci pa so jo nujno potrebovali. Hoditi so morali v šolo v Šoštanju. To ni bilo prijetno, saj je bila pot dolga in zelo razgibana. To, da je bila šola v Šoštanju tako oddaljena, ni bila edina težava, naraščalo je tudi število otrok. 50 otrok je zadoščalo za novo ustanovo in Topolšica je dobila novega ravnatelja Mihaela Rateja, ki se je mesta držal polnih 13 let. Kasneje ga je nadomestil Alojz Menhart, predsednik šolskega odbora pa je bil Franc Mazej. Ta je predlagal prenovitev šolskega prostora, saj se v njem ni bilo mogoče učiti. To se je zgodilo leta 1928. Leta 1929 so

---

⁴³ Šolska kronika Šoštanj.

⁴⁴ Ravnikar, str. 48.

⁴⁵ Aleksandra Gačič, Knjižnice v kulturnem življenju Šaleške doline med vojnama, v: Knjižnice na Šaleškem, Zbornik ob 75-letnici Knjižnice Velenje, Knjižnica Velenje, Velenje 2009, str. 85.

⁴⁶ Šolska kronika Šoštanj.

---

zgradili novo šolo, ki je bila bolj prijazna do učencev in učiteljev. Šola je imela tri učilnice, administracijske in stranske prostore ter stanovanja za učitelje in ravnatelja.⁴⁷

V Šolski kroniki je zabeležen seznam števila otrok po posameznih šolskih letih od ustanovitve dalje:

ŠOLSKO LETO	DEČKI + DEKLICE	ŠTEVILO VSEH OTROK
1777		30
1822		47
1870/71	46 + 51	97
1875/76	112 + 90	202
1880/81	165 + 175	340
1885/86	216 + 215	431
1890/91	210 + 198	408
1895/96	189 + 184	373
1901/02	264 + 268	532
1906/07	245 + 274	519
1910/11	200 + 191	391
1915/16	224 + 215	439
1920/21	291 + 317	608
1925/26	240 + 246	486
1928/29	256 + 256	512

⁴⁸

---

⁴⁷ Nova šola v Topolšici, *Jutro*, 1. oktober 1936, št. 227, str. 3.

⁴⁸ Šolska kronika Šoštanj.

4.2 ŠOLA V ŠOŠTANJU IN OKOLICI OD LETA 1918 DO 1939

Iz Šolske kronike lahko za šolsko leto 1918/19 preberemo naslednje podatke:

Šolo je obiskovalo 306 dečkov in 302 deklic, ki so bili razdeljeni v posamezne razrede:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	96	-
I. b razred	-	85
II. razred	67	52
III. razred	63	68
IV. razred	40	33
V. razred	22	32
VI. razred	18	32

Drugo ljudsko šolo je obiskovalo 18 dečkov in 14 deklic, meščansko šolo en deček in ena deklica, srednjo šolo pa pet dečkov in dve deklici. Doma sta se poučevali dve deklici. Po tem sodeč bi bilo šoloobveznih 343 dečkov in 332 deklic.

Na ekskurendi šoli v Ravnah je bilo vpisanih 27 dečkov in 23 deklic. Pouk je potekal samo dopoldne.⁴⁹

Za šolsko leto 1919/20 lahko v Šolski kroniki preberemo naslednje podatke:

V šolo je bilo vpisanih 295 dečkov in 309 deklic, in sicer:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	44	43
I. b razred	44	44
II. a razred	32	24
II. b razred	31	25
III. a razred	24	31
III. b razred	29	22
IV. razred	35	46
V. razred	38	32
VI. razred	18	42

Izmed teh je bilo iz tujega šolskega okoliša pet dečkov in dve deklici. Drugo narodno šolo je obiskovalo 17 dečkov in 13 deklic, meščansko šolo pa en deček in ena deklica. Višjo šolo je

---

⁴⁹ Šolska kronika Šoštanj.

obiskovalo 6 dečkov in dve deklici. Zaradi telesne ali duševne hibe pa šolo niso obiskovali trije dečki.⁵⁰

Iz Šolskega imenika za šolsko leto 1920/21 lahko za šoštanjski okraj razberemo naslednje podatke:

- Okrajni šolski nadzornik je bil Miloš Germovšek.
- Šoštanj je imel meščansko osnovno šolo z ekskurendna šolo v Ravnah. Šola pa je obsegala 6 razredov s tremi vzporednimi šolami.
- Ravnatelj šole je bil Alojzij Trobej.
- Na šoli so poučevali: Jakob Vrečko, starejši učitelj; Terezija Lukman-Mihelič, starejša učiteljica; Ivan Lukman, starejši učitelj; Julija Fister, starejša učiteljica; Miloš Tajnik, starejši učitelj; Avgusta Janežič, starejša učiteljica; Cecilija Trobej, starejša učiteljica; Marija Trobej, učiteljica ženskega razreda; Terezija Veber, učiteljica v otroškem vrtcu; Alfonz Mazlu, začetni učitelj; Fran Kurnik, začetni učitelj.
- Ravnatelj meščanske šole je bil Franc Hribernik.⁵¹
- V Topolšici, ki je imela en razred, je poučeval učitelj Anton Skala, starejši učitelj.
- V Zavodnjah so imeli osnovno šolo z enim razredom, kjer je poučeval starejši učitelj Ivan Smolnikar.⁵²

Iz Šolske kronike za Šoštanj pa:

- Šolsko leto se je pričelo 3. novembra 1920, pouk pa je bil samo dopoldanski.
- Pouk v Ravnah se je pričel šele 1. februarja 1921 zaradi pomanjkanja učnih moči.
- V tem šolskem letu je bilo v šolo vpisanih 291 dečkov in 287 deklic, ki so se delili po posameznih krajih, in sicer:

---

⁵⁰ Prav tam.

⁵¹ HRIBERNIK, Franc se je rodil v Braslovčah. Osnovno šolo je obiskoval v Žalcu, nižjo gimnazijo v Celju in učiteljske v Mariboru. Kot učitelj je služboval v različnih krajih. Po končani prvi svetovni vojni je opravil izpit za učitelja na meščanski šoli in bil postavljen za ravnatelja meščanske šole v Šoštanju, kjer je služboval do leta 1941. Med okupacijo je ostal brez dela; leta 1945 je prevzel mesto ravnatelja na nižji gimnaziji v Mozirju. Zaradi bolehnosti je moral delo kmalu opustiti in že leta 1946 oditi v pokoj. Poleg učiteljevanja in ravnateljstva se je ukvarjal tudi s krajevno zgodovino in narodopisjem. Umril je leta 1965 star 77 let.

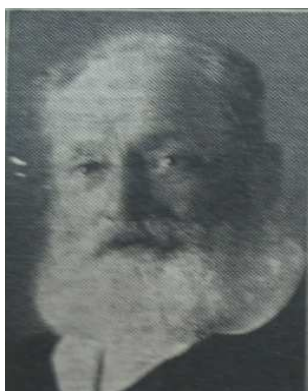
Franc Hribernik, <http://www.siranet.si/detail.aspx?ID=45481>, 14. februar 2011, 13.41 h.

⁵² Imenik šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter učiteljstva v Sloveniji, Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Ljubljana, 1921, str. 129.

KRAJ	DEČKI	DEKLICE
Šoštanj	91	106
Družmirje	31	39
Gaberke	32	22
Lokovica	57	49
Skorno	19	16
Sv. Florjan	8	10
Topolšica	16	17
Ravne	31	25
Iz tujega okoliša	6	3

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	41	42
I. b razred	51	37
II. a razred	34	25
II. b razred	20	40
III. a razred	32	54
III. b razred	32	24
IV. a razred	31	43
V. razred	31	29
VI. razred	19	23

- Poleg tega je drugo osnovno šolo obiskovalo 12 dečkov in 11 deklic, meščansko šolo sedem dečkov in 11 deklic, višjo šolo pa so obiskovali štirje dečki. Doma pa se je poučeval en deček. Zaradi telesne ali duševne hibe šolo niso obiskovali štirje dečki in tri deklice. Vseh šoloobveznih otrok je bilo tako 336 dečkov in 332 deklic, kar je skupaj 668 otrok.⁵³

Slika 3: Ivan Smolnikar⁵⁴

Za šolsko leto 1921/22 lahko v Šolski kroniki preberemo naslednje podatke:

- Šolsko leto se je začelo 3. oktobra 1921.
- Pouk na ekskurendni šoli v Ravnah je prevzel učitelj Franc Kurnik.
- V šolo je bilo vpisanih 305 dečkov in 294 deklic, torej 599 učencev, ki so bili razdeljeni po naslednjih krajih in razredih:

⁵³ Šolska kronika Šoštanj.

⁵⁴ Ivan Smolnikar, *Jutro*, 14. februar 1936, št. 37, str. 3.

KRAJ	DEČKI	DEKLICE
Šoštanj	98	108
Družmirje	29	42
Gaberke	33	27
Lokovica	62	52
Skorno	18	12
Sv. Florjan	8	12
Topolšica	17	17
Ravne	33	22
Iz tujega okoliša	7	2

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	46	35
I. b razred	49	32
II. a razred	30	35
II. b razred	30	37
III. a razred	31	21
III. b razred	21	32
IV. a razred	29	24
IV. b razred	27	26
V. razred	20	28
VI. razred	28	25

- Poleg teh učencev je drugo osnovno šolo obiskovalo 12 dečkov in 13 deklic, meščansko šolo 14 dečkov in 9 deklic, srednjo šolo pa štirje dečki in ena deklica. Doma so se poučevale tri deklice. Zaradi telesnih ali duševnih hib šolo niso obiskovali trije dečki in štiri deklice. Vseh šoloobveznih otrok je bilo 696, torej 357 dečkov in 339 deklic. Šolo v Ravnah je obiskovalo 33 dečkov in 26 deklic.⁵⁵

Iz poročila za leto 1923 pa lahko najdemo naslednje podatke:

- Okrajni šolski nadzornik je bil še vedno Miloš Grmovšek.
- V Belih vodah je delovala enorazredna osnovna šola, kjer je poučeval pomožni učitelj župnik Anton Essenko.
- V Šoštanju je delovala osnovna šola z ekskurendno šolo v Ravnah. Šola je imela šest razredov, štiri vzporedne razrede in vrtec. Takratni učitelji so bili: Alojzij Trobej, šolski ravnatelj; Jakob Vrečko, starejši učitelj; Julija Fister, starejša učiteljica; Martin Vrečko; Miloš Tajnik, starejši učitelj; Avgusta Janežič, starejša učiteljica; Cecilija Trobej, starejša učiteljica; Vlado Porekar, starejši učitelj; Fran Kurnik, starejši učitelj; Bogomir Bačič, začetni učitelj; Marija Trobej, učiteljica ženskega razreda; Terezija Veber, učiteljica v vrtcu.
- Delovala je tudi meščanska šola, ki je imela tri razrede. Ravnatelj je bil Franc Hribernik, učile pa so Marija Lobe, starejša učiteljica, ki je bila imenovana za učiteljico na dekliški meščanski šoli v Celju; Pavla Miklavec, starejša učiteljica; Pavla Potočnik, starejša učiteljica; Marija Trobej, učiteljica ženskega razreda.
- V Topolšici, ki je imela en razred, sta učili Zofija Okorn, starejša učiteljica, in Marija Simončič, učiteljica ženskega razreda.

⁵⁵ Šolska kronika Šoštanj.

- V Zavodnjah so prav tako imeli en razred, poučevala pa sta starejši učitelj Zmago Kristan in učiteljica ženskega razreda Marija Simončič.⁵⁶

V Šolski kroniki pa lahko preberemo podatke o številu učencev, ki so bili vpisani v šolo v šolskem letu 1922/23:

- Pouk se je pričel 16. septembra 1922.
- V šolo je bilo vpisanih 292 dečkov in 275 deklic, torej 567 vseh učencev. Glede na kraj, od koder so učenci prihajali, in glede na razred so bili razdeljeni tako:

KRAJ	DEČKI	DEKLICE
Šoštanj	95	88
Družmirje	28	40
Gaberke	27	26
Lokovica	65	43
Skorno	18	16
Sv. Florjan	10	13
Topolšica	16	17
Ravne	28	27
Iz tujega okoliša	5	5

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	41	26
I. b razred	39	26
II. a razred	30	34
II. b razred	39	28
III. a razred	28	22
III. b razred	17	38
IV. a razred	29	23
IV. b razred	22	27
V. razred	30	28
VI. razred	17	23

- Drugo osnovno šolo je obiskovalo osem dečkov in 18 deklic, meščansko šolo 19 dečkov in 16 deklic, srednjo šolo pa en deček in ena deklica, doma se je poučeval en deček. Zaradi telesne ali duševne hibe šolo ni obiskovalo pet dečkov in pet deklic. Skupno število šoloobveznih otrok je tako znašalo 336 dečkov in 325 deklic, torej 661 vseh otrok. Šolo v Ravnah je obiskovalo 32 dečkov in 33 deklic.⁵⁷

⁵⁶ Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, Višji šolski svet v Ljubljani, Ljubljana, 1923, str. 102–103.

⁵⁷ Šolska kronika Šoštanj.

V novi državi je bila leta 1922 v Topolšici ustanovljena t.i. gozdna šola, pobudnik za njeno ustanovitev pa je bil takratni direktor zdravilišča Topolšica dr. Vaso Savić.⁵⁸ Leta 1929 so oblasti izdale *Zakon o narodnih šolah*. Po tem zakonu je osnovna šola od prvega do četrtega razreda postala enotna in obvezna za vso mladino. S tem zakonom so uvedli splošno in obvezno osemletno šolo, ki je bila razdeljena na štiriletno osnovno in štiriletno višjo narodno šolo. Ko so učenci končali osnovno šolo, so izobraževanje lahko nadaljevali na nižji gimnaziji, meščanski, strokovni ali vajenski šoli.⁵⁹ Velik razvoj so po letu 1918 doživele meščanske šole, ena takšnih pa je bila leta 1920 ustanovljena tudi v Šoštanju.⁶⁰ Predlog za ustanovitev te šole je že pred prvo svetovno vojno dal Fran Rajšter, a takrat zanimanja očitno ni bilo. Tudi po vojni je sredstva za otvoritev šole bilo pripravljeno priskrbeti le okrajno zastopništvo, občina pa se je šele leta 1924 obvezala, da bo prevzela vzdrževanje, okrajno zastopništvo pa je šoli na leto dalo 8.000 din. Šola ni smela uporabljati prostorov nekdanje "šulferjanske" šole. Za prvi razred in pisarno so uredili stanovanjske prostore v pritličju, prav tako za drugi razred. Težje je bilo pri ustanovitvi tretjega razreda, saj v šolskem poslopju ni bilo več prostora, ki bi ga lahko preuredili v učilnico. Premaknili so ga v zasebno hišo, na Čepelnikovo št. 174. Leto pozneje se je iz meščanske šole izselil razred nemške osnovne šole, tako je meščanska šola dobila še zadnji prostor v pritličju. Leta 1926 je mestna občina prenovila zunanje in notranje prostore meščanske šole. Od krajevnega šolskega sveta je kupila tudi nova poslopja za majhen kabinet in posvetovalnico.⁶¹ Na tej šoli so poučevali Franc Hribernik, Hedvika Smolnikar, Marija Lobe, Marija Shneider, Franc Kurnik, Zofija Debelak, Pavla Miklavec, Pavla Potočnik, Marija Škerjanec-Zurc, Stanko Kodrič, Julija Šušteršič, Olga Skorbeci-Ille, Jože Lekše, Karla Kirar-Pavel, Darinka Brkovič, Miloš Tajnik, Marica Trobej,

---

⁵⁸ SAVIĆ, Vaso (1895–1939), beograjski ftziolog je študij medicine končal v Budimpešti, specializacijo iz ftziologije pa je opravil v Švici. V protituberkulozni bolnišnici v Topolšici je deloval od leta 1922 do smrti leta 1939. Dr. Savića je zanimalo preventiva pred tuberkulozo. S tem se je seznanil preko dr. Andrije Štamparja, jugoslovanskega in mednarodnega začetnika javnega zdravstva, katerega soproga se je v Topolšici zdravila zaradi jetike. Dr. Savić je najbrž želel razvijati jugoslovansko protituberkulozno službo. Skrbno je namreč zbiral statistične podatke in objavljajl epidemiološke študije. Najpomembnejši sta izšli v knjigah *Jugoslavija v borbi proti tuberkulozi* iz leta 1932 (9) in *Problem tuberkuloze in smernice njenega reševanja v Jugoslaviji* iz leta 1938.

Zvonka Zupanič Slavec, Ksenija Slavec, Protituberkulozno poslanstvo bolnišnice Topolšica – Ob 90-letnici ustanovitve (1919–2009), v: *Acta med-hist Adriat* 2009, št. 1, letnik 1, str. 273–274.

⁵⁹ Stane Okoliš, *Zgodovina šolstva na Slovenskem*, Slovenski šolski muzej, Ljubljana 2009, str. 94–95.

⁶⁰ Ravnikar, str. 48.

⁶¹ Franc Hribernik, *Mesto Šoštanj*, Zgodovinski opis, ur. Tone Ravnikar, Občina Šoštanj, Šoštanj, 1998, str. 77.

Vlado Porekar, Venčeslav Jastrobnik,⁶² Martin Mecej,⁶³ Vaclav Česh,⁶⁴ Pavel Gril in Janko Breznik.⁶⁵

V šolskem letu 1923/24 se je pouk začel 1. septembra 1923. Pouk je obiskovalo 289 dečkov in 283 deklic, torej 572 učencev, ki so številčno bili razdeljeni po posameznih krajih in razredih, in sicer:

KRAJ	DEČKI	DEKLICE
Šoštanj	97	87
Družmirje	26	38
Gaberke	30	30
Lokovica	64	42
Skorno	15	16
Sv. Florjan	13	14
Topolšica	16	18
Ravne	26	31
Iz tujega okoliša	2	7

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	34	24
I. b razred	39	25
II. a razred	30	36
II. b razred	38	25
III. a razred	26	20
III. b razred	20	35
IV. a razred	27	20
IV. b razred	23	28
V. razred	35	36
VI. razred	17	34

- Drugo osnovno šolo je obiskovalo sedem dečkov in 14 deklic, meščansko šolo pa 16 dečkov in 15 deklic, srednjo šolo sta obiskovala en deček in ena deklica. V tem šolskem letu se nihče ni poučeval doma. Zaradi telesne ali duševne hibe šolo ni obiskovalo pet dečkov in sedem deklic. Šoloobveznih je bilo 327 dečkov in 333 deklic, torej 660 otrok. Šolo v Ravnah je obiskovalo 41 dečkov in 34 deklic.
- Da bi lahko imela meščanska šola pouk vseh treh razredov pod eno streho, so jo v tem šolskem letu preselili v nekdanjo nemško šolo. Šesti razred osnovne šole pa se je preselil v Kolšekovo hišo, ki jo je kupila mestna občina.⁶⁶

⁶² JASTROBNIK, Venčeslav (23. 9. 1886, Dolič–27. 2. 1958, Ljubljana), župnik.

Nekrologij 1901–2000, http://www.slomsek.net/Slomsek/n_nadskofija/5_duhovniki/s_nekrologij_1900.htm, 14. februar 2011, 13.49 h.

⁶³ MECEJ, Martin, pedagog in publicist na šoli v Šoštanju, kjer je deloval štiri leta, nato pa leta 1939 bil premeščen v Kozje. V času svojega delovanja je bil predsednik Učiteljskega društva za šoštanski okraj. Iz Šoštanja, *Jutro*, 7. julij 1939, št. 155, str. 4.

⁶⁴ ČESH VACLAV (23. 9. 1866, Lukovec (ČSR) – 30. 12. 1941, Frankolovo), župnik.

Nekrologij 1901–2000, http://www.slomsek.net/Slomsek/n_nadskofija/5_duhovniki/s_nekrologij_1900.htm, 14. februar 2011, 13.49 h.

⁶⁵ Gačić, str. 85.

⁶⁶ Šolska kronika Šoštanj.

Šolsko leto 1924/25 se je pričelo 2. septembra 1924. Vseh šoloobveznih otrok je bilo 541, od tega 265 dečkov in 276 deklic. Po krajih in razredih so bili razdeljeni tako:

KRAJ	DEČKI	DEKLICE
Šoštanj	92	86
Družmirje	29	36
Gaberke	28	27
Lokovica	52	44
Skorno	16	13
Sv. Florjan	16	20
Topolšica	16	18
Ravne	19	26
Iz tujega okoliša	5	11

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	31	18
I. b razred	25	23
II. a razred	22	26
II. b razred	31	20
III. a razred	21	29
III. b razred	35	27
IV. a razred	25	23
IV. b razred	24	29
V. razred	31	38
VI. razred	20	43

- Drugo osnovno šolo je obiskovalo sedem dečkov in 17 deklic, meščansko šolo 16 dečkov in 14 deklic, srednjo šolo pa dva dečka. Zaradi telesne ali duševne hibe šolo niso mogli obiskovati štirje dečki in devet deklic. Skupno število šoloobveznih otrok je znašalo 627, od tega 302 dečka in 325 deklic. Šolo v Ravnah je obiskovalo 33 dečkov in 34 deklic.⁶⁷

Šolsko leto 1925/26 se je pričelo 1. septembra, z rednim poukom pa so pričeli 5. septembra 1925. Pouk je potekal samo dopoldne, in sicer od 8.00. Decembra, januarja in februarja pa se je pouk od prvega do tretjega razreda pričel ob 9.00. Šest razredov je pouk imelo v starem šolskem poslopju, trije v nekdanji nemški šoli, 1. razred in vrtec pa v občinski hiši. Šola je dobila tudi novega šolskega upravitelja Martina Vrečka, ki je zamenjal nekdanjega Jakoba Vrečka.

- V tem šolskem letu je šolo obiskovalo 557 otrok, od tega 274 dečkov in 283 deklic, ki so bili po razredih razdeljeni tako:

⁶⁷ Šolska kronika Šoštanj.

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	30	21
I. b razred	29	25
II. a razred	20	19
II. b razred	19	13
III. a razred	23	24
III. b razred	37	26
IV. a razred	18	16
IV. b razred	23	30
V. razred	25	40
VI. razred	16	32

- Podatki za druge šole so takšni:

ŠOLA	DEČKI	DEKLICE
Tuja osnovna šola	5	8
Meščanska šola	27	21
Srednja šola	2	0
Ravne	34	37
Telesne in duševne hibe	4	7
Za letos preslabi	12	4

68

Pred pričetkom šolskega leta 1926/27 je krajni šolski svet prenovil obe šolski poslopji. Popravili so omare, šolske klopi, mize. Na starem šolskem poslopju so zamenjali okna, stanovanje šolskega vodje pa so preuredili v konferenčno sobo, sobo za učila in dom za šolsko slugo.

Šolsko leto se je začelo 2. septembra, pouk pa se je zaradi del začel šele 9. septembra 1926. Tudi v tem šolskem letu je pouk potekal samo v dopoldanskem času.

- V šolskem letu 1926/27 je bilo v šolo vpisanih 256 dečkov in 262 deklic, torej 518 učencev, ki so bili razdeljeni tako:

---

⁶⁸ Šolska kronika Šoštanj.

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	31	23
I. b razred	31	22
II. a razred	25	21
II. b razred	27	21
III. a razred	12	23
III. b razred	15	15
IV. a razred	23	18
IV. b razred	23	20
V. razred	25	31
VI. razred	13	39
Ravne	31	29

ŠOLA	DEČKI	DEKLICE
Meščanska šola	22	19
Srednja šola	2	0
Telesne in duševne hibe	9	8
Za letos preslabi	9	15

- Prvo polletje se je končalo 22. januarja, drugo polletje pa se je pričelo 26. januarja 1927. Pouk se je končal 28. junija 1927.⁶⁹

Iz Šolske kronike lahko za šolsko leto 1927/28 ugotovimo, da je bil prizidek do začetka šolskega leta dokončan, a zaradi prenove notranjih prostorov se je pouk začel šele 6. septembra 1927. Pouk je tudi v tem šolskem letu potekal samo v dopoldanskem času. Zaradi pomanjkanja učne pomoči se je pouk v Ravnah pričel šele 3. novembra 1927, ko je začel poučevati učitelje Franjo Rejec.

- V vrtec je po nastopu nove vzgojiteljice Angele Ulaga bilo vpisanih 87 predšolskih otrok.
- Na začetku šolskega leta je bilo v šolo vpisanih 270 dečkov in 266 deklic, torej 536 otrok, ki so bili razdeljeni tako:

---

⁶⁹ Šolska kronika Šoštanj.

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	23	22
I. b razred	24	22
I. c razred	20	22
II. a razred	26	20
II. b razred	24	20
III. a razred	21	18
III. b razred	23	19
IV. a razred	15	19
IV. b razred	16	18
V. razred	16	15
V. b razred	17	15
VI. razred	18	27
Ravne	27	27

ŠOLA	DEČKI	DEKLICE
Meščanska šola	22	25
Srednja šola	4	1
Druga osnovna šola	1	8
Telesne in duševne hibe	8	6
Za letos preslabi	0	1

70

Za letu 1928 lahko podatke o učiteljih najdemo v knjižici Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji (ljubljanska in mariborska oblast). In podatki so naslednji:

- Šoštanj je imel osnovno šolo z ekskurendno šolo v Ravnah. Šola je imela šest razredov in šest vzporednih razredov.
- Poučevali so naslednji učitelji: Martin Vrečko, Julijana Fister, Hedvika Fohn, Avgusta Janežič, Franc Kurnik, Rudolf Macarol, Amalija Ravter, Franc Rejec, Srečko Robinščak, Marija Selak-Močnik, Mila Skala-Borštner, Cecilija Trobej, Ivan Theuerschuh, Marica Trobej in Fran Burdian.
- V Topolšici so imeli šolo z dvema razredoma, poučevala pa sta Alojz Menhart in Ivana Jesih.
- V Topolšici je obstajala tudi državna gozdna šola z dvema razredoma, kjer sta poučevali Lavrencija Pirnat in Evfrozija Jureš.
- V Zavodnjah so imeli samo en razred, v katerem sta poučevala Makso Twrdy in Marija Simončič, učiteljica ženskega razreda.⁷¹

Leta 1927 je vprašanje ekskurendne šole v Ravnah postalo kritično, saj je posestnik Anton Goršek odpovedal sobo za razred, ker naj bi dobival premajhno najemnino. Ker pa ni bilo mogoče dobiti druge sobe, je obstajala možnost, da bo 60 otrok ostalo brez pouka. Zato so posestniku zvišali najemnino. Leta 1927 se je šoštanjska občina končno odločila za gradnjo novega šolskega poslopja. Tako so kupili hišo od posestnika Franca Gorška pod cerkvijo sv.

---

⁷⁰ Šolska kronika Šoštanj.

⁷¹ Lužar Fortunat, Wagner Rudolf, Vrabl Anton, Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji (ljubljanska in mariborska oblast), Oblastna zaloga šolskih knjig v Ljubljani, Ljubljana 1928, str. 139–140.

Duha v Ravnah, ki naj bi jo preuredili v šolo in stanovanje, a se to ni zgodilo. Končno so se odločili za gradnjo novega poslopja. Načrte je izdelal zidarski mojster Martin Kumer iz Šoštanja.⁷²

Do leta 1928 so kot dušni pastirji in kateheti v šoli delovali: Janez Kašar (1871–1878), Franc Dovnik (1878–1880), Valentin Tamše (1880–1881), Jožef Dekorti (1887–1888), Andrej Fišer (1888–1891), Jernej Vurkelc (1891–1893), Franc Lam (1893–1899), Henrik Hrašovec (1899–1906), Franc Gartner (1906), Franc Krošelj (1906–1915), Jožef Petrovič (1915–1916), Viktor Lunder (1917–1919), Franc Satler (1919–1920), Venčeslav Jastrobnik (1920–1922), Anton Karo (1922–1927) in Janko Breznik (1928–).⁷³

Nasledniki Lavrencija Vošnaka pa so bili: Franc Rajko (1872–1877), Jakob Živartnik (1877–1878), Andrej Fekonja (1878–1881), Jože Kralj (1881–1884), Ivan Govedič (1884–1885), Anton Medved (1885–1890), Jakob Kitak (1890–1895), Karl Preskar (1895–1898), Ernst Trstenjak (1898), Alojz Šijanec (1898–1902), Jože Poplatnik (1902–1903), Anton Sore (1903–1904), Ivan Topolnik (1904–1910), Valentin Kropivšek (1910–1916), Jože Kavčič (1916–1917), Jože Potočnik (1917–1918), Ivan Videčnik (1918–1919), Fran Lužar (1920–1921), Anton Čečko (1921), Vaclav Česh (1921–1922), Pavel Gril (1922–1928).⁷⁴

Pred pričetkom šolskega leta 1928/29 je bila urejena šolska okolica, ko so pridobili tudi vrtove. Šolsko leto se je začelo s 1. septembrom 1928. Pouk je bil zopet samo dopoldanskim, ki se je pričel ob 8.00. Pouk v Ravnah je vodil učitelj Franjo Rejec. Pouk je potekal vsak dan, razen ob četrkih, v neprimerni sobi pri posestniku Goršku, po domače Srakovniku. Spomladi 1929 pa se je pričelo zidati novo šolsko zgradbo.

Otroški vrtec je imel dva oddelka, in sicer v občinski hiši. V vrtec je bilo vpisanih 70 otrok, od tega 31 dečkov in 39 deklic.

V tem šolskem letu je šolski upravitelj organiziral zbirko za obdaritev revnih otrok. Za zbrani denar se je nakupilo blago za obleke, perilo, čevlje in nogavice in se je tako obdarovalo več kot 100 otrok. Enako je spomladi storil krajevni Rdeči križ in obdaroval več kot 60 otrok.

---

⁷² Šolska kronika Šoštanj.

⁷³ Prav tam.

⁷⁴ Prav tam.

Prvo polletje se je končalo 26. januarja, drugo pa se je pričelo 30. januarja 1929. Pouk se je končal 28. junija 1929.

- V osnovno šolo je bilo vpisanih 282 dečkov in 281 deklic, torej 563 otrok, in sicer so bili razdeljeni tako:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	24	24
I. b razred	25	23
I. c razred	20	20
II. a razred	30	26
II. b razred	29	26
III. a razred	23	19
III. b razred	21	19
IV. a razred	16	17
IV. b razred	17	19
V. razred	12	18
V. b razred	13	17
VI. razred	20	25
Ravne	32	28

ŠOLA	DEČKI	DEKLICE
Meščanska šola	23	23
Srednja šola	4	1
Druga osnovna šola	3	9
Teles. in duš.hibe	4	4
Za letos preslabi	20	17

⁷⁵

Šolsko leto 1929/30 se je pričelo šele 16. septembra 1929. Ker so v Ravnah zgradili novo šolsko poslopje, je ekskurendna šola postala redna samostojna dvorazredna osnovna šola. Pouk se je začel februarja 1930 s prihodom prve učiteljice. Prvo polletje se je končalo 31. januarja, drugo polletje pa se je pričelo 4. februarja 1930. Pouk se je končal 28. junija 1930. V poletnih mesecih se je na šoli 6 tednov vršil tečaj za krojače in šivilje.

- V šolo je bilo v tem šolskem letu vpisanih 253 dečkov in 255 deklic, torej 508 otrok.

⁷⁵ Šolska kronika Šoštanj.

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	24	21
I. b razred	23	22
I. c razred	20	20
II. a razred	25	22
II. b razred	25	23
II. c razred	20	12
III. a razred	23	24
III. b razred	22	26
IV. a razred	18	17
IV. b razred	18	15
V. razred	12	15
V. b razred	11	18
VI. razred	12	20

ŠOLA	DEČKI	DEKLICE
Meščanska šola	25	27
Srednja šola	2	1
Druga osnovna šola	5	6
Teles. in duš. hibe	15	15

76

Šolsko leto 1930/31 se je pričelo 1. septembra, redni pouk pa 4. septembra 1930. Pouk je v tem šolskem letu prav tako potekla dopoldne.

- V vrtec je bilo vpisanih 30 dečkov in 38 deklic, torej 68 otrok. V šolo je bilo vpisanih 281 dečkov in 289 deklic, torej 570 otrok, in sicer:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE
I. a razred	24	28
I. b razred	24	23
I. c razred	16	16
II. a razred	32	27
II. b razred	36	26
II. c razred	23	22
III. a razred	26	18
III. b razred	19	20
IV. a razred	20	25
IV. b razred	16	26
V. razred	16	14
V. b razred	17	16
VI. razred	12	28

77

Šolsko leto 1931/32 se je pričelo 1. septembra, redni pouk pa 3. septembra 1931. Pouk je še vedno bil samo dopoldanski. Ker so odprli še 2. c, so morali 6. razred preseliti v vrtec, oba oddelka vrtca pa so stisnili v en oddelek.

V tem šolskem letu je bilo v šolo vpisanih 294 dečkov in 301 deklica, torej 595 otrok, v vrtec pa 13 dečkov in 25 deklic, torej 38 otrok, in sicer:

⁷⁶ Šolska kronika Šoštanj.

⁷⁷ Prav tam.

RAZRED	DEČKI	DEKLICE	RAZREDNIK
I. a razred	29	26	Gusta Janežič
I. b razred	27	27	Hedvika Fahn
I. c razred	16	16	Cilka Trobej
II. a razred	22	22	Amalija Ravter
II. b razred	21	21	Leopoldina Kostanjec
II. c razred	20	20	Srečko Robinščak
III. a razred	25	18	Julija Fister
III. b razred	24	16	Mila Skala
III. c razred	23	17	Štefan Kaiser
IV. a razred	22	28	Jurij Vreže
IV. b razred	23	27	Franc Rejec
V. razred	12	22	Frančiška Teuerschuh
V. b razred	14	21	Franc Burdian
VI. razred	16	20	Rudolf Macarol

78

Šolsko leto 1932/33 se je pričelo 1. septembra, redni pouk pa 5. septembra 1932. Pouk je tudi v tem letu potekal samo dopoldne. V vrtec se je vpisalo le 23 otrok, v spomladanskem času pa je število novincev zraslo na 59.

V tem šolskem letu je bilo v šolo vpisanih 317 dečkov in 325 deklic, torej 642 otrok:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE	RAZREDNIK
I. a razred	25	25	Leopoldina Kostanjec
I. b razred	25	23	Amalija Ravter
I. c razred	16	16	Hedvika Fohn
II. a razred	20	20	Frančiška Teuerschuh
II. b razred	27	23	Franc Kurnik
II. c razred	26	24	Cilka Trobej
III. a razred	20	21	Julijana Fister
III. b razred	20	20	Gusta Janežič
III. c razred	21	19	Ljudmila Skok
IV. a razred	28	28	Rudolf Macarol
IV. b razred	29	26	Srečko Robinščak
V. razred	17	25	Jurij Vreže
V. b razred	17	23	Franc Burdian
VI. razred	26	32	Štefan Kaiser

79

Leta 1932 so Ravne pri Šoštanju dobile novo šolsko zgradbo, za kar je največ zaslug potrebno pripisati šolskemu nadzorniku Milošu Grmovšku in družmirskemu županu Antonu Novaku.⁸⁰ Nekaj časa je bil šolski upravitelj v Ravnah Avgust Scönwetter, ki pa je bil avgusta 1934 premeščen v Rače pri Mariboru. Med drugim je bil tudi soustanovitelj strelskega društva v

---

⁷⁸ Šolska kronika Šoštanj.

⁷⁹ Prav tam.

⁸⁰ Gačić, str. 87.

Ravnah.⁸¹ Ob tem so v časniku *Jutro* zapisali, da je bila šola lepo urejena in v ponos vsakemu Ravenčanu.⁸² Leta 1936 pa je novo zgradbo dobila tudi šola v Topolšici.⁸³

Slika 4: Nova šola v Ravnah pri Šoštanju⁸⁴

Slika 5: Nova šola v Topolšici⁸⁵

Šolsko leto 1933/34 se je pričelo 1. septembra, redni pouk pa se je pričel 4. septembra 1933. Pouk je seveda potekal samo v dopoldanskem času. Za otroke južno od železniške postaje je

---

⁸¹ Šoštanj, *Jutro*, 29. avgust 1934, št. 198, str. 5.

⁸² Nova šola v Ravnah pri Šoštanju, *Jutro*, 25. september 1932, št. 224, str. 3.

⁸³ Gačić, str. 87.

⁸⁴ Nova šola v Ravnah pri Šoštanju, *Jutro*, 25. september 1932, št. 224, str. 3.

⁸⁵ Prav tam.

krajevni šolski odbor najel sobo za otroški vrtec v hiši gospe Marije Fras. Šola je odprla še sedmi razred.

V vrtec je bilo vpisanih 56 dečkov in 71 deklic, torej 127 otrok, ki so bili razdeljeni v dva oddelka, v katerih sta poučevali Angela Ulaga in Gabrijela Ločičnik.

V osnovno šolo je bilo vpisanih 325 dečkov in 349 deklic, torej 674 otrok:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE	RAZREDNIK
I. a razred	27	18	Gusta Janežič
I. b razred	24	20	Leopoldina Kostanjec
I. c razred	15	17	Hedvika Fohn
II. a razred	62	0	Franc Kurnik
II. b razred	0	67	Mila Skala
III. a razred	20	23	Julijana Fister
III. b razred	23	23	Štefan Kaiser
III. b razred	24	20	Cilka Trobej
IV. a razred	57	0	Franc Burdian
IV. b razred	0	54	Malči Rauter
V. a razred	42	0	Srečko Robinščak
V. b razred	0	50	Frančiška Teuerschuh
VI. razred	15	36	Jurče Vreže
VII. razred	16	21	Rudolf Macarol

86

Za šolsko leto 1933/34 lahko izvemo še naslednje podatke:

- Državna deška meščanska šola je imela štiri razrede, na šoli pa so delovali upravnik Franc Hribernik, ki je poučeval slovenščino, zemljepis in zgodovino; Karla Kirar-Pavel, ki je poučevala risanje, matematiko in opisno geometrijo; Jože Lekše, ki je poučeval slovenščino, narodopisje in zgodovino; Ivan Theuerschuh, ki je poučeval slovenščino, zemljepis in zgodovino; Olga Skorbecki-Ille, dodatna učiteljica iz narodne šole v Šoštanju in Alojzij Kosi, pripravnik iz narodne šole v Šoštanju.
- V Zavodnjah so imeli dva oddelka osnovne šole, kjer so poučevali Makso Twrdy, Marija Simončič, Marija Žerovec, verouk pa je poučeval Janez Rožman.
- V Ravnah sta delovala dva oddelka, verouk pa je poučeval Martin Uranjek.⁸⁷

Šolsko leto 1934/35 se je začelo 1. septembra, redni pouk pa se je pričel 4. septembra 1934. Pouk je potekal dopoldne, razen v dveh razredih (2. a in 2. c), ki sta imela delno popoldanski

⁸⁶ Šolska kronika Šoštanj.

⁸⁷ Stalež šolstva in učiteljstva ter prosvetnih in kulturnih ustanov v Dravski banovini 1934, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, Ljubljana 1934, str. 43, 198, 200.

pouk zaradi pomanjkanja prostorov. V tem šolskem letu je bilo določeno, da šolska ura traja 45 minut, kar so začeli izvajati 1. marca 1935.

V tem šolskem letu je bilo v šolo vpisanih 332 dečkov in 379 deklic, torej 702 učenca:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE	RAZREDNIK
I. a razred	33	28	Gusta Janežič
I. b razred	31	32	Hedvika Fohn
I. c razred	9	7	Martin Mencej Pomožni razred
II. a razred	21	23	Leopoldina Kostanjec
II. b razred	26	26	Frančiška Teuerschuh
II. c razred	28	17	Jurij Vreže
III. a razred	17	21	Julijana Fister
III. b razred	17	20	Cilka Trobej
III. c razred	20	20	Anton Skubin
IV. a razred	19	22	Franc Kurnik
IV. b razred	19	21	Amalija Ravter
IV. c razred	20	18	Anton Dec Costa
V. a razred	22	23	Srečko Robinščak
V. b razred	20	25	Franc Burdian
VI. razred	15	31	Srečko Mayer
VII. razred	15	36	Rudolf Macarol

88

Šolsko leto 1935/36 se je pričelo 3. septembra, redni pouk pa 4. septembra 1935. Pouk je bil dopoldanski, le 1. c je imel pouk popoldne zaradi prostorske stiske. V šolo je bilo vpisanih 353 dečkov in 340 deklic, torej 693 otrok:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE	RAZREDNIK
I. a razred	28	26	Jurij Vreže
I. b razred	25	17	Leopoldina Kostanjec
I. c razred	23	17	Hedvika Fohn
I. č razred	11	7	Martin Mencej Pomožni razred
II. a razred	35	24	Amalija Ravter
II. b razred	33	28	Gusta Janežič
III. a razred	24	18	Julijana Fister
III. b razred	27	21	Cilka Trobej
III. c razred	24	20	Anton Skubin
IV. a razred	16	23	Franc Kurnik
IV. b razred	12	23	Srečko Mayer
IV. c razred	16	20	Frančiška Teuerschuh
V. a razred	23	24	Srečko Robinščak
V. b razred	22	23	Franc Burdian
VI. razred	21	30	Anton De Costa
VII. razred	13	29	Rudolf Macarol

89

⁸⁸ Šolska kronika Šoštanj.

⁸⁹ Prav tam.

Šolsko leto 1936/37 se je začelo 1. septembra, redni pouk pa se je pričel 3. septembra 1936.

Pouk je bil dopoldanski, razen za 1. c, ki je imel pouk popoldne zaradi pomanjkanja prostora.

V tem šolskem letu je pouk obiskovalo 360 dečkov in 351 deklic, torej 711 otrok:

RAZRED	DEČKI	DEKLICE	RAZREDNIK
I. a razred	29	19	Jurij Vreže
I. b razred	29	20	Hedvika Fohn
I. c razred	26	26	Leopoldina Kostanjec
I. č razred	9	6	Martin Mencej Pomožni razred
II. a razred	26	18	Amalija Ravter
II. b razred	28	17	Gusta Janežič
II. c razred	25	22	Manjkala učna pomoč
III. a razred	25	19	Julijana Fister
III. b razred	22	18	Cilka Trobej
III. c razred	22	18	Frančiška Teuerschuh
IV. a razred	29	27	Franc Kurnik
IV. b razred	30	27	Srečko Mayer
V. a razred	15	27	Srečko Robinščak
V. b razred	16	24	Franc Burdian
VI. razred	15	30	Anton De Costa
VII. razred	14	33	Rudolf Macarol

90

4.3 MEŠČANSKA OSNOVNA ŠOLA

Leta 1927 so se razredi meščanske osnovne šole preselili v nov prizidek pri šoli. Leta 1928 pa je šola obsegala naslednje prostore: štiri učilnice, risalnico, učno sobo za fiziko, delavnico, kabinet, ravnateljevo pisarno, posvetovalnico in stanovanje za hišnico, ki so ga prizidali istega leta. Telovadbo so imeli v različnih poslopih. Šola je imela tudi šolski vrt.⁹¹

Šolo so morali učenci končati z dobrim uspehom, saj so samo tako lahko nadaljevali šolanje. Če do božiča niso imeli opravljenih vseh predmetov, so jih učitelji lahko izključili. Na začetku so imeli vsi učenci enake predmete, in sicer verouk, slovenščino s spisi, srbohrvaščino, zemljepis, zgodovino, prirodopis, prirodoslovje, računstvo z enostavnim knjigovodstvom, geometrijo in geometrijsko risanje, prostoročno risanje, lepomis, petje, ženska ročna dela ter telovadbo za dečke in deklice.⁹²

Za leto 1928 lahko ugotovimo, da je meščanska šola imela štiri razrede in štiri vzporedne razrede. Na šoli so takrat poučevali:

- Franc Hribernik, ravnatelj, ki je poučeval zemljepis, zgodovino in slovenščino;
- Olga Ille;
- Karla Kirar, ki je poučevala risanje, matematiko in opisno geometrijo;
- Stanislav Kodrič;
- Jože Lekše, ki je učil slovenščino, zgodovino in nemščino;
- Pavla Miklavc, ki je poučevala fiziko, kemijo, matematiko in prirodoslovje.⁹³

Takratno Ministrstvo za šolstvo pa je učni načrt ves čas spreminjalo. V šolskem letu 1921/22 so odvzeli eno uro slovenščine v vsakem razredu in namesto tega dodali srbohrvaščino. Od šolskega leta 1922/23 dalje se je pouk namesto po razredih izvajal po skupinah. V šolskem letu 1925/26 je ministrstvo izdalo načrt, v katerem je bilo vneseno nekaj novih predmetov. Tako je novi predmetnik obsegal: verouk, slovenščino, srbohrvaščino, nemščino, zemljepis, zgodovino, prirodopis, računstvo, geometrijo in geometrijsko risanje, prostoročno risanje,

---

⁹¹ Hribernik, str. 77.

⁹² Prav tam.

⁹³ Lužar, Wagner, Vrabl, str. 50.

lepopis, petje, telovadbo, deška ročna dela ter ženska ročna dela. Po takem učnem načrtu so delali pol leta. Potem pa je ministrstvo spet dodelilo novega. V tem je bila nemščina obvezna. V šolskem letu 1926/27 se je učni načrt še dodatno spremenil in obsegal verouk, slovenščino, srbohrvaščino, nemščino, zemljepis, zgodovino, rastlinstvo in živalstvo, fiziko, kemijo z mineralogijo, higieno, računstvo s prostim knjigovodstvom, geometrijo z geometrijskim risanjem, prostoročno risanje, petje, telovadbo, ročno delo, nauk o državljskih dolžnostih in gospodinjstvo. Poleg tega pa je deklicam v četrtem razredu odpadla ena ura geometrije ter ena ura risanja. Enako tudi v tretjem. Pri telovadbi in ročnih delih se bili učenci in učenke ločeni.⁹⁴

Od šolskega leta 1922/23 so uvedli popravne izpite. Učenci, ki razreda niso opravili, so morali delati popravni izpit iz enega ali dveh predmetov. Od šolskega leta 1925/26 so imeli učenci četrtega razreda končni izpit. V naslednjem letu se izpiti niso vršili, leto za tem pa so jih spet uvedli.⁹⁵

V šolskem letu 1926/27 so namesto polletij uvedli tromesečja. Konec prvega je bilo 30. novembra, konec drugega 28. ali 29. februarja in konec tretjega ob zaključku šolskega leta. Tekom prvega desetletja, odkar je šola obstajala, je bila zaprta le dvakrat. Prvič zaradi škrlatinke in drugič zaradi mraza.⁹⁶

Leta 1923 in 1925 sta bili razstavi izdelkov, zlasti risb, ženskih in deških ročnih del. Šola je svoje izdelke razstavila tudi na razstavi meščanskih šol v Beogradu leta 1924 in na razstavi slovenskih meščanskih šol v Mariboru leta 1928 in v Ljubljani leta 1929. Šola je imela tudi svoj mladinski pevski zbor, ki ga je vodil Jurij Vreže.⁹⁷

Šoštanj je dobil leta 1927 novo šolsko poslopje in tako sta meščanska in osnovna šola imeli vsaka svojo zgradbo. Za to si je najbolj prizadeval šoštanjski župan Franc Vrečko.⁹⁸ Šola je

---

⁹⁴ Hribernik, str. 77.

⁹⁵ Prav tam.

⁹⁶ Prav tam.

⁹⁷ Prav tam.

⁹⁸ Gačić, str. 87.

takrat dobila prizidek s 6 razredi, 2 kabineta in ostale prizidke. Tako se je meščanska šola razširila v štirirazredno, osnovna šola pa je imela že 12 razredov.⁹⁹

4.4 VRTEC

Poleg osnovnih šol so v novi državi začeli ustanavljati tudi otroške vrtce, tako tudi leta 1919 v Šoštanju.¹⁰⁰ Vrtec je sprva deloval pod streho osnovne šole, julija 1921 pa je dobil svoje prostore, in sicer v hiši št. 118, jeseni 1923 pa se je preselil v bivšo Katoliško in občinsko hišo.¹⁰¹ Prva šoštanjka vzgojiteljica je bila Terezija Veber, njo je nadomestila Terezija Rutar-Šašelj, leta 1928 pa je službo vzgojiteljice nastopila Angela Ulaga.¹⁰² V dveh oddelkih vrtca je bilo vpisanih 87 otrok.¹⁰³

4.5 DRUŠTVO ŠOLA IN DOM

V Šoštanju pa je delovalo tudi društvo Šola in dom, o katerem iz časnika *Jutro* izvemo, da je leta 1935 imelo na meščanski šoli občni zbor in obenem zaključek svojega enoletnega delovanja. Na začetku je društvo štelo 113 članov. Iz pobrane članarine pa so kupili potrebščine za revne otroke. V pričujočem letu so izvolili v odbor naslednje člane: predsednika Martina Sovineka, podpredsednico Pepco Košanovo, tajnika učitelja Grubelnika, blagajnika učitelja Teurschucha, odbornika ravnatelja Hribernika in gospoda Ivana Novaka. Na zboru sta predavala profesor Potočnik o izobrazbenem procesu in učiteljica Straus o vzgoji otrok v razvojni dobi.¹⁰⁴ Poročilo o zborovanju društva je bilo zabeleženo v časniku *Jutro* tudi v letu 1936. Na takratnem zborovanju so imeli dve predavanji, in sicer: ravnatelj Hribernik je spregovoril o *Roditeljskem listu*, drugo predavanje pa je vodila učiteljica Skorbecky o pomembnosti domače vzgoje. Seveda so tudi na tem srečanju izvolil nov odbor, ki so ga sestavljali predsednik Kosi, podpredsednik Kompan, tajnica Skorbecky, blagajničarka Štraus ter odbornika gospa Šmigoc in gospod Hribernik.¹⁰⁵ Januarja 1939 so poročali o zborovanju

---

⁹⁹ Otvoritev novega šolskega poslopja v Šoštanju, *Jutro*, 15. september 1927, št. 218, str. 3.

¹⁰⁰ Gačič, str. 85.

¹⁰¹ Hribernik, str. 77.

¹⁰² Gačič, str. 85.

¹⁰³ Šolska kronika Šoštanj.

¹⁰⁴ Iz Šoštanja, *Jutro*, 28. december 1935, št. 300, str. 4.

¹⁰⁵ Iz Šoštanja, *Jutro*, 12. december 1937, št. 289, str. 6.

društva, na katerem je bil poudarjen pomen razposlanih anket, ki so obravnavale aktualna vprašanja, kot je življenje v organizaciji in študij socialnih in kulturnih razmer šolskega okoliša. Poročila pa sta oddala tudi blagajničarka Cilka Trobej in nadzornik Poberžnik. Na zborovanju so določili tudi obširen načrt dela na šoli in izven nje.¹⁰⁶

Slika 6: Roditeljski list¹⁰⁷

Poleg vsega tega pa je bil Šoštanj 4. in 5. julija 1925 gostitelj UJU (Udruženje jugoslovenskoga učiteljstva – Združenje jugoslovanskega učiteljstva), ki je imelo letno pokrajinsko skupščino. O tem dogodku so v časniku *Jutro* zapisali: "*Šoštanj, rodni kraj bratov Vošnjakov, dr. Josipa, velikega narodnega buditelja in Mihaela, očeta slovenskega posojilništva in zadružništva, je okrasil gostom v pozdrav svoje domove z narodnimi in državnimi zastavami. Prijazni mestni prebivalci so storili, kar je bilo mogoče, da bi zborovalci prebili ta dva dneva v zadovoljstvu in da bi ponesli s seboj najlepše spomine, kar se jim je tudi v polni meri posrečilo.*"¹⁰⁸

Zborovanja se je udeležilo 250 delegatov iz celotne Slovenije, sam dogodek pa je pripravil pripravljalni odbor, ki ga je vodil Martin Vrečko. Delegatom v čast so v Sokolskem domu priredili predstavo, starosta Tone Kurnik pa je čestital učiteljem, ki so praznovali 45- ali 50-

¹⁰⁶ Iz Šoštanja, *Jutro*, 17. januar 1939, št. 14, str. 5.

¹⁰⁷ Roditeljski list, št. 5, Beograd, januar 1936.

http://arhivju.cmass3.info/active/sr-latin/home/glavna_navigacija/izlozbe/izlozbe_arhiva/udruzenje_jugoslovenskog_uciteljstva_2001.html, 10. februar 2011, 14.05 h.

¹⁰⁸ Pokrajinska skupščina UJU v Šoštanju, *Jutro*, 7. julij 1925, št. 155, str. 5–6.

letni jubilej učiteljevanja oziroma mature, in sicer: Trobeju, Farkašu, Cugmusu, Kitu, Vilherju, Štiblerju, Šalamonu, Šmidu, Porekarju, Smolnikarju in Zotterju. Naslednji dan so občinstvo nagovorili: v imenu domačega šaleškega učiteljskega društva šolski upravitelj Vinko Stopar, šoštanjski župan Franc Vrečko in drugi predstavniki UJU.¹⁰⁹

Slika 7: Fotografija knjige, v kateri je zapisana zaprisega dijakov narodnih šol Dravske banovine, izrečena na grobu kralja Aleksandra leta 1934¹¹⁰

---

¹⁰⁹ Pokrajinska skupščina UJU v Šoštanju, *Jutro*, 7. julij 1925, št. 155, str. 5–6.

¹¹⁰ Fotografija knjige, v kateri je zapisana zaprisega dijakov narodnih šol Dravske banovine, izrečena na grobu kralja Aleksandra leta 1934.

http://arhivyu.cmass3.info/active/srlatin/home/glavna_navigacija/izlozbe/izlozbe_arhiva/udruzenie_jugosl_ovenskog_uciteljstva_2001.html, 10. februar 2011, 14.06 h.

4.6 SREDNJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE V ŠOŠTANJU

Zaradi razmaha osnovnega šolstva so se pokazale potrebe tudi po nekakšnem srednješolskem izobraževanju. Tako so se prvi zametki pojavili že leta 1877, ko je nadučitelj Franc Hernaus organiziral kmetijsko-obrtni tečaj za izobraževanje kmečke mladine. Tečaj je vodil do leta 1881, in sicer nekaj ur ob nedeljah in praznikih.¹¹¹

Leta 1902 je bila v Šoštanju ustanovljena obrtno nadaljevalna šola, ki jo je ustanovil učitelj Ivan Lukman, pouk pa je potekal na osnovni šoli. Šola je imela dva razreda in en pripravljalni razred. Leta 1922 je bila ustanovljena trgovsko nadaljevalna šola, ki jo je skupaj z obrtno nadaljevalno vodil Martin Vrečko.¹¹² Leta 1928 je trgovska šola imela tri oddelke, ki jih je obiskovalo 79 učencev, poučevalo pa je 8 učiteljev.¹¹³ Leta 1926 je ravnatelj meščanske šole Franc Hribernik ustanovil kmetijsko nadaljevalno šolo. Od leta 1929 so v Slomškovem domu v Šoštanju potekali občasni dvomesečni gospodinjski tečaji.¹¹⁴

Leta 1919 je Ivan Lukman v Šoštanju ustanovil gremialno enorazredno trgovsko nadaljevalno šolo. Obstajal pa je tudi nekakšen potovalni pouk, ki ga je od leta 1924 organizirala strokovna šola za mizarsko obrt v Ljubljani, po ukinitvi le-tega pa je bil organiziran tečaj za lesno stroko.¹¹⁵

Pouk na obrtno nadaljevalni šoli je potekal enkrat na teden ob delovnikih, deloma zvečer, deloma popoldne in ob nedeljah dopoldne. V šolskem letu 1928/29 so ukinili nedeljski pouk, ki je potekal samo ob delovnikih od 16. do 20. ure. Na trgovsko nadaljevalni šoli pa so pouk imeli ob delovnikih od 14. do 18. ure. V šolskem letu 1935/36 je šola postala trirazredna, opuščena pa je bil poseben oddelek za trgovske vajence. V naslednje šolskem letu pa je bil ta oddelek zopet odprt.¹¹⁶

---

¹¹¹ Gvido Stres, *Oris zgodovine strokovnega šolstva v Šaleški dolini*, v: 30 let, Center srednjih šol Titovo Velenje, CSŠ Titovo Velenje, Velenje 1989, str. 51.

¹¹² Stres, str. 52.

¹¹³ Lužar, Wagner, Vrabl, str. 39.

¹¹⁴ Stres, str. 52.

¹¹⁵ Prav tam, str. 53.

¹¹⁶ Šolska kronika Šoštanj.

Časniki so pogosto poročali o prirejenih razstavah na takratnih srednjih šolah. Tako lahko v časniku *Jutro* preberemo o razstavi obrtno nadaljevalne šole ob zaključku šolskega leta 1924, ko so pripravili razstavo risarskih in knjigovodskih izdelkov.¹¹⁷ O razstavi te šole se je zopet pisalo aprila 1925, ko so razstavili izdelke, ki so bili pripravljene za razstavo v Ljubljani. Ravnatelj Martin Vrečko je izpostavil, da bi se lahko šola razvila v še večji meri, če bi dobila večjo podporo s strani države in lokalnih industrialcev. Da pa bi vajenci lažje odšli na razstavo v Ljubljano, so priredili še dve gledališki igri *Prvi april* in *Repoštev*, s katero sta zbirali sredstva.¹¹⁸ *Jutro* je pisala tudi o prirejanju predstave *Begunka*, ki so jo uprizorili maja 1927.¹¹⁹ Ob zaključku šolskega leta 1928 so pod vodstvom učitelja Macarola priredili predstavo *Krivoprisežnik*. Vajenci te šole so odšli tudi na ekskurzijo v Zagreb, vajenci trgovsko nadaljevalne šole pa v Rogaško Slatino.¹²⁰

Leta 1931 je bil izdan poseben zakon za meščanske šole. Iz triletnih so nastale štiriletne, ki so bile razdeljene na tri smeri: kmetijsko, trgovsko in obrtno-industrijsko. Te šole so bile nekakšne nižje srednje šole.¹²¹

Obrtno nadaljevalna šola v Šoštanju je imela sprva tri oddelke (1928–1933), v šolskem letu 1933/34 pa je bil trgovski razred združen z obrtno nadaljevalno šolo. Na tej šoli je poučevalo od sedem do deset osnovnošolskih učiteljev in strokovnjakov iz obrtnih šol in trgovine.¹²²

---

¹¹⁷ Šoštanj, *Jutro*, 9. maj 1924, št. 110, str. 3.

¹¹⁸ Šoštanj, *Jutro*, 17. april 1925, št. 90, str. 7.

¹¹⁹ Šoštanj, *Jutro*, 13. maj 1927, št. 113, str. 7.

¹²⁰ Šoštanj, *Jutro*, 5. maj 1928, št. 105, str. 5.

¹²¹ Okoliš, str. 95–96.

¹²² Stres, str. 52.

5 SKLEP

Kljub nekaterim oviram (poklic učitelja ni bil cenjen, ponekod je bilo otrok za šolanje premalo, ponekod preveč, primanjkovalo je učiteljev in prostorov za učenje mladih, ...) je šolstvo v Šoštanju med obema vojnama kar hitro napredovalo. Pojavljala so se nova poslopja, novi, bolj izobraženi učitelji, ki so za svoje delo (poučevanje, pisanje knjig, priročnikov) dobivali častne nazive, vedno več otrok se je želelo izobraževati in vedno več ljudi je znalo ceniti znanje.

Raziskovalna naloga se je dotaknila nekaterih ključnih dogodkov iz časa med obema vojnama in je lahko dobro izhodišče za nadaljnje raziskovanje. Naloga bi lahko vključevala tudi vse izlete, predstave in dogodke med posameznimi šolskimi leti ter vse zakone, ki so bili sprejeti v tem času in so zapisani v Šolski kroniki, a sva žal bili omejeni z obsegom raziskovalne naloge. No, morda pa se nama priložnost ponudi pri kakšni drugi nalogi.

6 POVZETEK

S pomočjo mentorice Aleksandre Gačić sva se odločili, da bova raziskovali šolstvo v Šoštanju med obema vojnama. V ospredje sva postavili predvsem položaj šol v tistem času (1918–1939), pomembne osebe, ki so pripomogle, da so se otroci lahko na čim lažji način izobraževali, in šole, ki so takrat delovale. Podatke sva črpali iz knjig, ki sva jih dobili v šolski in mestni knjižnici v Šoštanju ter iz Šolske kronike, ki sva jo dobili v muzeju na Velenjskem gradu. Črpali sva tudi iz časopisov, ki so izhajali v takratnem času, predvsem iz *Jutra* in *Učiteljskega tovariša*. Obiskali sva različne ljudi (med njimi tudi zgodovinarje), ki bi nama s svojim znanjem in ohranjenimi podatki iz tistih let lahko pomagali, da bi bila raziskovalna naloga še obširnejša. Omejili sva se na Šoštanj in okolico, zato sva podatke iskali tam. Ker pa je Šoštanj tudi del Šaleške doline, sva jo na začetku omenili. Pozabili nisva niti na splošne podatke iz celotne Slovenije.

Tako raziskovalna naloga z naslovom *Šolstvo v Šoštanju med vojnama* obsega splošni zgodovinski pregled od samih začetkov šolstva v Šaleški dolini. Temu sledi jedrni del, ki obravnava dogajanje v šolstvu v Šoštanju za omenjeno obdobje, temu pa sklepni del in ugotovitve.

7 ZAHVALA

Želimo se zahvaliti vsem, ki so nam pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge, predvsem pa Muzeju Velenje, pri katerem smo dobili Šolsko kroniko in gospodu Miranu Aplincu za podatke, ki nam jih je posredoval, ter vsem ostalim, ki so nam bili v oporo pri nastajanju raziskovalne naloge.

9 VIRI IN LITERATURA

- Aplinc, Miran, Vošnjaki, industrialci iz Šoštanja, Zavod za kulturo Šoštanj, Šoštanj 2005.
- Gačić, Aleksandra, Knjižnice v kulturnem življenju Šaleške doline med vojnama, v: Knjižnice na Šaleškem, Zbornik ob 75-letnici Knjižnice Velenje, Knjižnica Velenje, Velenje 2009.
- Hribernik, Franc, Mesto Šoštanj, Zgodovinski opis, ur. Tone Ravnikar, Občina Šoštanj, Šoštanj, 1998.
- Imenik šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter učiteljstva v Sloveniji, Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Ljubljana, 1921.
- Lužar Fortunat, Wagner Rudolf, Vrabl Anton, Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji (ljubljska in mariborska oblast), Oblastna zaloga šolskih knjig v Ljubljani, Ljubljana 1928.
- Nerat, Miha J., Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1887, Maribor, 1887.
- Osebnosti, Veliki slovenski biografski leksikon, Od M do Ž, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2008.
- Ravnikar, Tone, Oris zgodovine osnovnega šolstva v šaleški dolini do prve svetovne vojne, v: 30 let, Center srednjih šol Titovo Velenje, CSŠ Titovo Velenje, Velenje 1989.
- Sore, Anton, Velenjska kotlina včeraj in danes, Občinski ljudski odbor Šoštanj, Celje 1963.
- Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, Višji šolski svet v Ljubljani, Ljubljana, 1923.
- Stalež šolstva in učiteljstva ter prosvetnih in kulturnih ustanov v Dravski banovini 1934, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, Ljubljana 1934.
- Stres, Gvido, Oris zgodovine strokovnega šolstva v Šaleški dolini, v: 30 let, Center srednjih šol Titovo Velenje, CSŠ Titovo Velenje, Velenje 1989.
- Šolska kronika Šoštanj 1, Zgodovinski razvoj osnovne šole v Šoštanju.
- Zupanič Slavec, Zvonka, Slavec, Ksenija, Protituberkulozno poslanstvo bolnišnice Topolšica – Ob 90-letnici ustanovitve (1919–2009), v: Acta med-hist Adriat 2009, št. 1, letnik 1.

ČASNIKI

- Jutro
- Učiteljski tovariš

INTERNETNI VIRI

- Zgodovina šolstva v Sloveniji,
http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_%C5%A1olstva_v_Sloveniji, 20. februar 2011, 9.53 h.
- Blaž Kocen, http://sl.wikipedia.org/wiki/Bla%C5%BE_Kocen, 14. februar 2011, 13.57 h.
- Jožef Špendov, <http://nl.ijs.si:8080/fedora/get/sbl:3144/TEI/>, 20. februar 2011, 10.03 h.
- Zgodovina šolstva v Sloveniji,
http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_%C5%A1olstva_v_Sloveniji, 20. februar 2011, 9.53 h.
- Franc Hribernik, <http://www.siranet.si/detail.aspx?ID=45481>, 14. februar 2011, 13.41 h.
- Nekrologij 1901–2000,
http://www.slomsek.net/Slomsek/n_nadskofija/5_duhovniki/s_nekrologij_1900.htm, 14. februar 2011, 13.49 h.
- Roditeljski list, št. 5, Beograd, januar 1936.
http://arhivyu.cmass3.info/active/srlatin/home/glavna_navigacija/izlozbe/izlozbearhiva/udruzenje_jugoslovenskog_uciteljstva_2001.html, 10. februar 2011, 14.05 h.